

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра менеджменту організацій

Допущено до захисту
Завідувач кафедри
д.е.н., проф. Кузнецова І.О.

“ ____ ” _____ 2024 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності 073 Менеджмент

за темою: **Управління розвитком торговельного підприємства**

Виконавець
студент факультету менеджменту, обліку
та інформаційних технологій
Шевченко Катерина Сергіївна _____
/підпис/

Науковий керівник
к.е.н, доцент

Карпенко Юлія Валентинівна _____
/підпис/

Одеса 2024

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ТОРГОВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА	5
1.1.Сутність понять розвитку та управління розвитком підприємства	5
1.2.Наукові підходи до визначення напрямку розвитку підприємства	11
1.3.Методи оцінювання ефективності розвитку підприємства	15
РОЗДІЛ 2. ФОРМУВАННЯ ПРОПОЗИЦІЙ ЩОДО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ТОВ «ТАВРІЯ В»	21
2.1.Аналіз ринку роздрібної торгівлі	21
2.2.Загальна характеристика та аналіз фінансового стану ТОВ «ТАВРІЯ В»	40
2.3.Обґрунтування напрямку розвитку ТОВ «ТАВРІЯ В»	48
2.4.Впровадження заходів щодо удосконалення роботи ТОВ «ТАВРІЯ В»	57
ВИСНОВКИ	69
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	70

ВСТУП

Управління розвитком торговельного підприємства є важливим аспектом в сучасних умовах економічної нестабільності та глобальної конкуренції. Управління розвитком включає стратегічне планування, впровадження інновацій, оптимізацію операційних процесів та адаптацію до змінного ринкового середовища, що є ключовими факторами для досягнення сталого зростання та конкурентоспроможності.

Дослідження даної теми дозволяє виявити ефективні методи управління, які сприяють підвищенню продуктивності, покращенню якості обслуговування клієнтів та збільшенню ринкової частки. Сучасні тенденції, такі як цифровізація, автоматизація та зміна споживчих переваг, вимагають від торговельних підприємств гнучкості та здатності швидко адаптуватися до нових викликів. Тому дослідження управління розвитком торговельного підприємства є важливим для забезпечення їхньої ефективної діяльності, довгострокової життєздатності та внеску в економічний розвиток суспільства.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних підходів до управління розвитком торговельного підприємства, а також обґрунтування напрямку розвитку торговельного підприємства.

Для досягнення мети дослідження необхідно вирішити наступні завдання:

- визначити сутність поняття «управління розвитком підприємства»;
- проаналізувати зовнішнє середовище діяльності досліджуваного підприємства;
- обґрунтувати напрямок розвитку ТОВ «ТАВРІЯ В»;
- запропонувати заходи щодо удосконалення роботи підприємства.

Об'єктом дослідження є торговельне підприємство ТОВ «ТАВРІЯ В». Предметом дослідження є процес управління розвитком підприємства.

Основними методами дослідження є: системний метод (для комплексного аналізу проблем у сфері управління розвитком підприємства), метод PEST-аналізу (для аналізу зовнішнього середовища підприємства), а також матриця Ансоффа

(для стратегічного аналізу та визначення можливих шляхів розвитку підприємства).

Дослідження базується на різноманітних джерелах інформації, таких як навчально-методична література, наукові роботи вітчизняних дослідників з управління розвитком торговельних підприємств, статті у періодичних виданнях, електронних публікацій тощо. Також використано статистичні дані та фінансову звітність підприємства.

ВИСНОВКИ

Результати проведеного дослідження дають змогу сформулювати наступні висновки.

1. У роботі було визначено сутність поняття «управління розвитком підприємства». Управління розвитком підприємства є діяльністю, яка включає всіх суб'єктів господарювання і спрямована на забезпечення становлення, стабілізації, оптимального функціонування та зростання підприємства. Успішне управління розвитком також вимагає врахування як внутрішніх, так і зовнішніх факторів, що впливають на діяльність підприємства, та постійного пристосування до змін у соціальному, економічному та технологічному середовищі.

2. За результатами PEST-аналізу було встановлено, що політичні та технологічні фактори найбільше впливають на підприємства у сфері роздрібною торгівлі. Рекомендовано активно використовувати передові технології та інновації для забезпечення конкурентоспроможності та швидкої реакції на зміни в технологічному середовищі. Також важливо бути готовим до можливих змін у податковій політиці, оскільки вони можуть вплинути на прибутковість компанії та операційні витрати. Варто уважно стежити за змінами в законодавстві та підтримувати співпрацю з урядом та регуляторами для забезпечення відповідності нормам і правилам.

3. Згідно матриці Ансоффа проведено аналіз та порівняння стратегій розвитку та встановлено, що оптимальним рішенням для розвитку підприємства «ТАВРІЯ В» буде вихід на новий ринок. Це означає, що компанія розширить свою діяльність, введенням своїх продуктів на новий ринок, що призведе до збільшення обсягів продажів та розвитку бізнесу. Така стратегія допоможе підприємству збільшити свою конкурентоспроможність та забезпечити стійкий ріст в майбутньому.

Запропоновано відкриття нового магазину у м. Львів, Було встановлено, що підприємству знадобиться 6,6 міс., щоб окупити всі витрати.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Занора В. Розвиток підприємства: сутність, форми, види. Галицький економічний вісник. 2019. № 6 (61). С. 69-78.
2. Порудєєва Т.В., Кишковська О.Л., Скрипник К.М. Теоретичні основи управління змінами на підприємствах. Економіка і суспільство. 2018. № 19. С. 568-572.
3. Рябцев В.А., Козенков Д.Є., Альошина Т.В. Управління змінами як необхідний елемент розвитку промислового підприємства. Економічний вісник. 2023. № 1. С. 122-132.
4. Кирилук О.В. Інформаційні технології в управлінні асиметрією розвитку компанії. Вісник ХНУ. 2019. № 3. С. 95-98.
5. Остапенко Т. Г. Розвиток глобального економічного середовища в сучасних умовах. Науковий вісник УНУ. 2019. № 25.
6. Драгомирецька Н. Концепції сталого розвитку: теоретико-історичний аспект. Державне управління та місцеве самоврядування. 2019. Випуск 1. С. 6-12.
7. Гудзь О.Є., Стрельнікова С.Ю. Організаційно-інформаційне забезпечення управління розвитком підприємства в умовах становлення цифрової економіки. Економіка. Менеджмент. Бізнес. 2019. № 4(30). С. 4-13.
8. Балахонова О.В. Економічна політика країни в контексті бюджетних обмежень. *Матер. X міжнар. науково-практ. конф. «Формування потенціалу економічного розвитку промислових підприємств»*. Одеса, Державний університет «Одеська політехніка» 2021. С.35-43.
9. Кифяк В. Теоретичні основи визначення категорії «розвиток підприємства». Економічний аналіз. Тернопіль, 2011. Вип. 8, ч. 2. С. 140-164.
10. Запухляк І.Б., Зелінська Г.О., Побігун С.А. Підходи, методи та інструменти управління змінами в системі управління розвитком підприємства. Глобальні та національні проблеми економіки. 2018. Випуск 23.

11. Завідна Л., Кирич Н., Миколайчук І. Розвиток підприємства як ефективна платформа результативності економічної системи. Соціально-економічні проблеми і держава 2019. Вип. 1 (20). С. 118-130.
12. Дикань В., Фролова Н. Напрями та інструменти державної підтримки розвитку малого та середнього бізнесу в Україні у війсьній час. Економіка та суспільство. 2022. № 38. С. 38-56 (дата: звернення: 21.11.2023).
13. Мельник Ю. М. Теоретико-методологічні засади регулювання розвитку промисловості у національній економіці : монографія. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2019. 365 с.
14. Економіка підприємництва: підручник / за ред. д.е.н., проф. Л.В. Фролової. Одеса: Бондаренко М.О., 2020. 708 с.
15. Шаповал О.А. Системний підхід до управління персоналом підприємства. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Економіка і управління. 2019. Том 30(59). С. 82-85.
16. Тарасова О. В. Теоретико-методологічні основи інноваційної діяльності підприємств. Економіка харчової промисловості. 2022. № 1. С. 37-41.
17. Мохненко А. С. Теоретичні, методологічні та практичні аспекти конкурентоспроможного розвитку підприємств регіону : звіт про науково-дослідну роботу. - Херсон, 2023. 229 с.
18. Устенко М. Об'єктивні та суб'єктивні складові потенціалу підприємства як важлива умова його розвитку. Вісник економіки транспорту і промисловості. 2021. № 33. С 231-233.
19. Гурочкіна В. В. Інноваційний потенціал підприємства: сутність та система захисту. Економіка: реалії часу. Теорія і практика економіки та управління промисловими підприємствами. 2015. №5(21). С. 51-57.
20. Букреєва Д.С. Соціальна відповідальність бізнесу як основа забезпечення ділової активності підприємств: євроінтеграційний аспект. Економіка та суспільство. 2022. № 38.

21. Солосіч О. С., Скоробогатова Н. Є. Безпековий вимір сталого розвитку підприємства: теоретико- методичний аспект. Сучасні проблеми і перспективи економічної динаміки: матеріали 7 Всеукр. наук.- практ. інтернет-конф. молодих учених та студентів (м. Умань, 19-20 листоп. 2020 р.). Умань, 2020. С. 210-213.
22. Лемещенко Н.М. Аналіз розвитку сільськогосподарських підприємств Черкаської області. Проблеми і перспективи інноваційного розвитку аграрного сектора економіки в умовах інтеграційних процесів: матеріали Міжн. науково-практ. конф., м. Харків, 22 грудня 2016 р. С. 131-134.
23. Гречко А.В., Очеретяна О.В. Методи оцінки впливу інтелектуального капіталу на сталий розвиток підприємства. Бізнес-навігатор. 2022. Вип. 2 (69). С. 76–81.
24. Пархоменко Н. О. Розвиток бізнес-систем в умовах глобального середовища: управлінський аспект: монографія. Харків: ФОП Лібуркіна Л.М., 2021.
25. Остапенко Т. Г. Розвиток глобального економічного середовища в сучасних умовах. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2019. № 25.
26. Гармаш Р. Б. Стратегії розвитку промислових підприємств у світлі глобалізаційних процесів. Академічні візії. 2023. Вип. 17.
27. Філіппов В.Ю. Управління розвитком підприємництва за імперативами сталого розвитку в інформаційно-інноваційній економіці: системно-інтегрований підхід, 2020, 489 с.
28. Волошан І. Г. Методичний підхід до оцінки ефективності експортної діяльності промислового підприємства. Науковий вісник Ужгородського національного університету : Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2019. №24. С.74-77.
29. Устенко М., Руських А. Діджиталізація: основа конкурентоспроможності підприємства в реаліях цифрової економіки. Вісник економіки транспорту і промисловості. Випуск № 68. 2019 р. С.181-192.

30. Перерва П.Г., Борзенко В.І., Кобєлєва Т.О. Інтелектуальна власність: магістерський курс: підручник. Харків: НТУ «ХПІ», 2019. 1002 с.
31. Савицька О.М., Салабай В.О. Ефективність діяльності та управління підприємством: особливості використання теорії, методології та результативності аналітичних досліджень. Ефективна економіка. №6. 2019. http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/6_2019/57.pdf.
32. Левченко Ю.Г., Шекмар Н.А. Методичні підходи до визначення ефективності господарської діяльності підприємства. bit.ly/3PEMh2c.
33. Пілецька С. Т., Коритько Т. Ю. Система адаптивного управління підприємством в умовах мінливого зовнішнього середовища. Бізнес-Інформ. 2018. № . С. 315-322.
34. Kuznetsova, I., Baldzhy, M., Vidomenko, I., Karpenko, J., Balabash, O. Theoretical bases of monitoring in the process of management of sustainable development of the enterprise. Education Excellence and Innovation Management through Vision 2020: Proceedings of the 33rd International Business Information Management Association Conference, 10-11 April 2019. Granada, Spain: IBIMA, 2019. P. 7674-7685. <https://www.scopus.com/inward/record.uri?eid=2-s2.0->
35. Кузнецова І., Балабаш О., Семенишена Н., Карпенко Ю., Дудзак О. Управління розвитком виробництва біопалива на основі сценарного планування. Журнал екологічних досліджень, інженерії та менеджменту. 2020. Том 76. №3. С. 35-46.
36. Карпенко Ю., Пєнова А., Мельничук Д., Куцик В., Наконечна Н., Калініченко С. Основні аспекти вибору операційної стратегії підприємств. Незалежний журнал менеджменту та виробництва. 2021. № 12(6). С. 359-375
37. Піскун А.В. Теоретичний аспект результативності та ефективності діяльності підприємства. Економічні читання: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 85-річному ювілею професора В.Й. Шияна, 19 лютого 2021 р. / Харків. нац. аграр. ун-т ім. В.В. Докучаєва. Харків: ХНАУ, 2021. С.217-218.

38. Вебпортал Європейської Комісії станом на березень 2023 року
https://ec.europa.eu/taxation_customs/tedb/advSearchForm.html?taxType=EDU_ENERGY
39. Закон України про оплату праці
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/108/95-%D0%B2%D1%80#Text>
40. Указ Президента України про продовження строку дії воєнного стану в Україні. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/49/2024#Text>
41. Закон України про мобілізаційну підготовку та мобілізацію
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3543-12#Text>
42. Індекс інфляції в Україні 2024.
<https://index.minfin.com.ua/ua/economy/index/inflation/>
43. Національний банк України. Валютний ринок
<https://bank.gov.ua/ua/markets/currency-market>
44. Міністерство фінансів України. <https://goo.su/m7aQTu>
45. Спілка молочних підприємств України. <https://uadairy.com/pro-smpru/>
46. Всеукраїнська громадська організація виробників, переробників та експортерів зерна. <https://v.gd/2Wm8C7>
47. Офіційний сайт Державної служби статистики України.
<http://www.ukrstat.gov.ua/>.
48. Як змінюються споживчі вподобання в Україні та світі. <https://ua-retail.com/2022/07/yak-zminuyutsya-spozhyvchi-vpodobannya-v-ukra%D1%97ni-ta-sviti/>
49. Дослідження онлайн-попиту на доставку продуктів та готової їжі.
<https://olshansky.ua/>
50. Державна податкова служба України. <https://tax.gov.ua/>
51. Постанова про затвердження Порядку здійснення оптової та роздрібною торгівлі транспортними засобами та їх складовими частинами, що мають ідентифікаційні номери <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/344-2024-%D0%BF#>

52. Саєнко М. Г. Стратегія підприємства: навч. посіб. Тернопіль: «Економічна думка», 2018. 390 с.
53. Офіційний сайт мережі супермаркетів «ТАВРІЯ В» <https://tavriav.org>
54. Загальнодоступний інформаційно-довідковий ресурс. <https://zir.tax.gov.ua/main/lastupdate/>
55. Указ Президента України про продовження строку дії воєнного стану в Україні <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/49/2024#Text>
56. Кобеля З.І., Тодорюк С.І., Перспективи розвитку підприємництва у сучасних умовах господарювання. АГРОСВІТ. 2023. № 7–8. С. 95–106.
57. Економічна правда. <https://www.epravda.com.ua/columns/2023/01/12/>
58. Українська рада торгових центрів <https://www.ucsc.org.ua/>
59. Ровенська В.В., Буркацький Ю.Ю. Аналіз сучасного стану розвитку торгівельної галузі України. Економічний вісник Донбасу, 2019. № 2 (56). С. 145-150